

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Bibliotheca Smithiana, Seu Catalogus Librorum D. Josephi
Smithii Angli Per Cognomina Authorum Dispositus**

Pasquali, Giovanni Battista

Venetiis, 1755

Michael Fernus

urn:nbn:de:gbv:45:1-844

MICHAEL FERNUS

Ia. Antiquario Ducali Secretario S.

Quando mecum eam repeto, Antiquarie virorum optime, diem qua tantis laudibus Campani opera, illiusque divinam eloquentiam tulisti: meque ad conquirenda illius scripta hortarere, equidem puto quoppiam sydus studiosis omnibus & bonarum literarum cultoribus medio tunc axe cœli affuluisse. Insonuerat id antea sæpe nominis auribus mihi: & literatorum omnium cœtus mira detinebat admiratio: stuporque ineffatus ad illius memoriam cunctos tanquam numine afflatus invadebat. Neque tunc seu quæ multa me obvolverent his diversa studiis negotia: seu quæ ita superi statuerent ut non ante illius a me cognita opera essent, quam & edita quicquid scriptorum suorum quibus illectari atque capi potuerim hæcenus ad me pervenerat. Tu me ita incendisti cuius in literis tanta est auctoritas quanta vel multis sæculis nemini maior contigit ut quiescendum mihi si bonis literarum studiosis consultum esse cuperem: vel inter maximas bellorum flammæ & iniquissimo tempore non putarim: donec contracta illius undique monumenta publicarem. Non possum (neque enim humani esse censeo ingenii referre) quanta cum illi tum cæteris bonarum litterarum cultoribus fieret iniuria hic in frustra sectus nullo dum ordine stigmosus lacerus apud diversos detineri. Et nemo edendi illius & æternitati tanti viri nomen commendandi curam sibi acisceret. Equidem debere mihi aliquid censeo litterarum studiosos omnes quibus eloquentiæ princeps latine modico nummo & exigua prope quadam stipe coemendus meo periculo & incredibili labore oblatus est. Verum tibi longe plurimum quæ nisi me hujus præstantissimæ & divinæ facundiæ admonuisses: enixisque me laudibus succendisses haud ita fortasse exudassem. Non potui quod tu tantopere vir unus nostro sæculo castitatis latinæ & lacteæ eloquentiæ princeps commendares nisi magnificum & luculentum existimare. At quanto alius ille: quam tu prædicares: quanto maior inventus: Nihil illius attigit præcelsum & cœleste ingenium quod non incredibili felicitate seu subito & extemporarius seu meditatus & persans luculentum præstiterit & illustre. Et cum multi varia ingenii commendatione amplissima cum veterum scriptorum tum nostrorum temporum in lucem ediderint, unus hic non tam mihi quam eruditissimo cuique & æquasse omnes re quaque videtur & superasse. Oratione amplior nemo: historia illustrior. In philosophia & disputationibus huberior: distinctior: expressior. In epistolis concinnior: suavior. In carmine sonantior heroico. Elegia gracilior. Epigrammate scomosior: festivior: argutior nemo: ubique promptus & facilis ut neque sudet uspiam oratio horridior: neque verborum licentia subsultet: aut puerilibus lasciviat sententiolis: per singula ut quæquæ deposcit res huber & magnificus: gravis & venustus: pleno fluens alveo: non tenui excurrente rivo. Absit credas legisse me hæcenus: verum quod ego me dico? tu immo idem contendis: & cæteri eruditi in id conveniunt ex omni quam bibliopola nobis faciunt librorum copia quicquam maiore voluptate: seu rerum quas complexus est varietate: magnitudine & excellentia: seu stili & lacteæ orationis candore: quod me magis impleat: & quo impleat magis maiori me

ri me illius desyderio relinquat: Huic dies huic noctes ne somni cibive quidem memor impenderis. Nunc demum agnosco quanti sit faciendus Illustris ad unumquemque præceptor: Nunc demum quantum adolescenti bonum nancisci doctorem conducatur habeo compertum: Mirabar ego unde tibi tanta olim hausta foret eloquentia. Quis tibi hominum deorumve ad tantas disciplinas limina recludisset. Nimirum Antiquarie: Solida illa quidem gloria: cum clarissimum præceptorem datum est æmulari & æquare. Nihil gloriosius si contingat effingere: totumque eundem disciplinis quas ille calleat & morum bonitate referre. Confero nunc demum tua sæpe & illius scripta; totusque utrumque demirando inhæreo. Eadem utriusque dicendi facultas: Idem in oratione splendor ut alterum in utrolibet perspiciam: nisi quam tu sæpe gravis: dignitate: & auctoritate plenus: dimittitur ille nonnunquam & mira venustate ludit: salesque inter sodales ioculantur geniali quadam illecebra expetibilis & decorus; hoc tibi fortasse præstantior quam ille præceptor: tu discipulus: qui nisi te annis & fato præisset tu illi in gloria potior esse potuisses. Hortaris tu Volaterranum [1] nostrum virum omni virtutum genere præditum & in his humanitatis studiis longe doctissimum: cultissimum: edat ut ille tandem heri [2] monumenta sui. An nondum satis tibi cum rei litterariæ utilitate actum censes: nisi & illum in lucem trahas & te Alcydem alterum qui Herebum spoliare velis exhibeas? Incepant illum multi quidem ut tu, eruditissimi viri. Verum is esse consilium quod plusculum distulerit ostendit. Et ad Campani gloriam nostri spectare maxime arbitrator: quin ille divino & cœlesti ingenio ad cuncta manum felicitissime apposuit: & unicus idemque maximus ingenii in Campano præcellentissimi assertor futurus est: quod eo intimo sic delectatus est ut ad penitimas delicias adhibuerit illum semper. Non nox, non sine illo gratus dies: non cœna iocunda: Triste illo sine cubiculum: Tristis secessus: venerationes: dicta: facta sine ullo tristia omnia. Adeo unus magnitudine ingenii: sermonis lepiditate: argutiis: interdum & cavillo Papiensis pectore ansidebat Campanus. Quæ elegantiora, quæ maiori delectatione plena, ea ad Papiensem Campani scripta sunt omnia. Illic nullum studium natura ipsa quanta in eo fuit sponte, illic artis ope nulla prodita. Scatent illic sententiarum acumina: exurgunt exercenturque illic mira festivitate aculei. Aut philosophiæ aut genialis sodalitiis mira illic foetura: Neque tamen libertate insanit neque garrulitate debacchatur nimia: unumquodque ad sui necessitatem trahens vi ingenii & dexteritate plusquam humana. Quare eum iam me tibi polliceor (audis Volaterrane) futurum in Papiensi vindicando qui fuerim in Campano: ut qui communibus studiis inter mortales disciplinis advigilarint, pari quoque gloria functi nostro beneficio reviviscant. Utinam & divi Pii multa quæ celata tenentur aliquando ab istis morosis avelli possint ut in publicum proferantur: Quæ tanta dii boni ingeniorum invidia: ut quæ optima sint: aut depereunt prorsus: aut ad eos tum denique perveniant quibus extiterint incognita? Beatissima profecto sæcula quibus tria hæc tanta litterarum in triplici ordine permicere lumina: ut credam superos ultimas vires fudisse in illam ætatem illustrandam quæ esset cum superio-

[1] *Jacobus de Gherardis* Archidiaconus Volaterranus, *Jacobi* Cardinalis *Ammanati* familiaris, *Xysti* IV. a secretis, Protonotarius Apostolicus, & demum Episcopus Aquinas. Ann. MDCXVI. Romæ abiit ad plures. Vide *Benedictum*

Falconinum in *Vita Raphael. Volaterrani*, & *Apost. Zenum* Dissert. Vossian. Tom. I. p. 375.

[2] Scilicet ejusdem *Jacobi* Cardinalis *Ammanati*.

perioribus & quæ secutura sunt omni ingeniorum splendore memoranda. Agnoscent isti denique: nec me fallit opinio: nimiam hanc suam circumspicionem: Nec nos diutius tam divinis operibus: illos tam sublimi fraudabunt gloria. Ibit præcursor Campanus futura præco celebritatis: qui quoque pro dignitatum ordine præcedebat in vita. Affuturum Papiensem: affuturum Pium mundi dominum prædicabit: quorum studia cum viverent olim exitere conjuncta. O me foelicem si admiratorem: tunc ipsa me in hanc vitam demississent sydera. Nec me haberent fora: nec tanta cursitantem per urbem raperet miseria. Erunt scilicet & qui: (sed quæ!) suspicient tempora. Credis optime Antiquarie ulla me tanta negotiorum mole premi potuisse ut hanc alioquin optaverim Campani editionem derelinquere? Non ipsa quidem si me exerto talo novissimo in verbo exceptura fuisset Atropos potuisset avertere. Ignosce gloriosius fortasse loquenti. Nam sum ingeniorum & virtutis tam vehemens cultor: ea vel una certe ratione quia ipse id a natura sum nunquam consecutus & familiarium rerum non minimum intercipit sollicitudo continua: ut per unoquoque viro doctissimo ipsam possim quidem mortem oppetere. Non nox non una dies ab qua ceptus est imprimi dies Campanus sine gravissimo labore abiere. Quot meam amici suspectam valitudinem habuere. Quot dementem appellabant: quod hoc tempore bellicosissimo exiguas facultatulas meas quæ quatercentos superarunt aureos nummos pergerem profundere. Quantum somno fateor subductum. Quantum de Lachesi subreptum dum & musis & forensibus negotiis & amicorum officiis & Campano sufficere laboro. Nulla me unquam ociofum aut magistratus cuiusquæ aut palatii vidit ianua: ubi paululum uspiam immorari: inter ipsa negotiorum interstitia minimum subsistere contigisset: illius subito mihi quod comites semper erant exerti libelli hic illos lectitabam: hic quod domi per ocium non licebat inter negotiorum agmina efficiebam: corripiebam: dimeticiebam: Et qua quodque parte locandum constituiebam: Nec maiore fructus sum voluptate, quam cum in huius gloriam & studiosorum olim utilitate ipsum me vigiliis: inedia: frigore: æstu nivibus: hymbre confecerem. Minor pecuniæ ratio fuit: quin illam ego semper omni vita contempsi ut tantum cuique congerendum nummum duxerim: quantum ad victum sibi intelligat sufficere. Utinam sic efficere potuerim ut videamur hac diligentia & hoc labore cuncta maturiter & ex dignitate curasse. Sum fateor ingenio non pereleganti: sed præcipiti & nebuloso. At in tanto rerum turbine: & in tanta exemplariorum confusione potui non nihil peccare. Ipsa etiam negocia frequentissima quæ haud ita reiicere licebat studiis: consultationibus: & totius voluminis dignitati passim detraxere. Tu circumspectissime mi Antiquarie columen litterariæ maiestatis: unus tantorum auctor laborum: & tantæ præceptoris tui gratissimus discipulus memoriæ fundator unicæ cuncta dispice: castiga: mone: Felix sum atque beatissimus si quoquo modo emuncto tibi & perpolito in primis viro prudentissimoque gravissimo atque sapientissimo potuero satisfecisse. Hic saltem quotiens tui observabitur manibus intelliges in illo tui Michaelis partem cui ipsa vitalis solus aura es: vivere quem olim fama vulgaverat lethali anthrace absumpsisse: ut credas vel ideo fata illum ex Orci limine Ditisque manibus atque imperio eripuisse ut esset qui semi functus cum intereunte prope Campano posset in posteros memoria sempiterna vivere. Foelix vale atque indicem locatorumque rationem: ubi nec omnino spero inventum damnabis: ne gravabis recognoscere.